جام جم

■ روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران ■ صاحب امتیاز: سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران ■ مدیر مسؤول: مهدی عرفاتی

■ شاپا: ISSN۱۷۳۵-۳۶۳۷
■ پایگاه اطلاع رسانی: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹
■ تلفن: ۰۲۱-۲۳۰۰۴۰۰۰ ■ دورنگار تحریریه: ۲۲۲۲۶۲۵۲
■ سازمان شهرستان‌ها: ۴۵۸۹۷ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۴۴۲۰۲۹۳۰ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰
■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۲۴۰ ■ روابط عمومی: ۲۲۲۶۲۱۴۲
■ چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم

پنجشنبه ۳ مهر ۱۳۹۹ | ۶ صفر ۱۴۴۲ | ۲۰ صفحه | سال بیست و یکم - شماره ۵۷۶۴ | استان تهران و البرز ۲۵۰۰ تومان - دیگر استان‌ها ۱۵۰۰ تومان | Thursday - September 24, 2020

حدیث روز: کنزالمعال
پیامبر اسلام (ص) دو چیز را خداوند در این جهان کیفر می‌دهد: تعدی و ناسپاسی پدر و مادر.

واحه: مولوی
بشنو از جان سلام تا برهی از کلام
بنگر در نقش گر تا برهی از نقوش

امروز در تاریخ:
- روز جهانی داروساز
- زادروز علی پروین، بازیکن و مربی سابق تیم پرسپولیس (۱۳۲۵ ش)
- انحلال حزب رستاخیز (۱۳۵۷ ش)
- انتخاب محمدجواد تندگویان به وزارت نفت دولت شهید رجایی (۱۳۵۹ ش)
- درگذشت یدا... صمدی، کارگردان و فیلمنامه‌نویس (۱۳۹۷ ش)
- تولد ویلیام فاکنر، نویسنده آمریکایی و برنده جایزه نوبل (۱۸۹۷ م)

اوقات شرعی:
اذان ظهر: ۱۱/۵۶ غروب آفتاب: ۱۷/۵۸
اذان مغرب: ۱۸/۱۶ نیمه‌شب شرعی: ۲۳/۱۴
اذان صبح (فردا): ۴/۳۱ طلوع خورشید (فردا): ۵/۵۵

پیش‌بینی آب و هوا پنجشنبه

تهران	اصفهان	بندرعباس	تبریز	خرم‌آباد	زاهدان	شیراز	یزد
۳۲ / ۲۱	۳۲ / ۱۱	۳۹ / ۲۴	۲۸ / ۱۶	۳۶ / ۱۴	۲۹ / ۹	۲۳ / ۱۵	۳۲ / ۱۷

حکمت ۲۶۴: نهج‌البلاغه
به بازماندگان دیگران نیکی کنید تا بر بازماندگان شما رحمت آرند.

گفت‌وگو با دکتر محمدمهدی فرقانی، رئیس دانشکده علوم ارتباطات و روزنامه‌نگاری

روزنامه‌نگار زبان مردم است

بوق اشغال

علی مظاهری
روزنامه‌نگار

بای بسم ا... / «اوایل دهه ۵۰ تا دهه ۷۰ توی کار حرفه‌ای بودم و همیشه هم احساس جوونی می‌کردم چون فکر می‌کردم با کارم خدمتی انجام میدم. روزنامه‌نگاری پیش از هرکاری، خدمت اجتماعیه». دکتر محمد مهدی فرقانی، استاد علوم ارتباطات و روزنامه‌نگاری کارنامه‌ای درخشان دارد. همه شما گوشی و اینترنت دارین پس عنایت بفرمایین فراخوانِ مخلص‌تان را بنیوشید و جست‌وجویی بفرمایین و بر باآفرینی ایشان درود بفرستید. در دقیقه ۳۰ و چندمِ سخن بودیم که استاد فرمود: ماشالا این سوال‌ها رو از کجا آوردی آقای مظاهری! پس آن‌گاه افزودند: خیلی مصاحبه دلچسبی بود؛ چون کلیشه‌ای نبود، سوال‌های متفاوتی داشت، جنسش اساسا با مصاحبه‌های رایج متفاوته و نیاز به یه ذهن خلاق داره. در این ایام دفاع مقدس، بسنده است بیندیشید ایشان و همکاران‌شان در آن روزگارِ دفاع، آن بزنگاهِ تاریخ‌ساز در برابرِ تازشِ کینه‌ورزانه نه‌تنها عراق بلکه جهانِ صنعتی، کارِ آگاهی بخشی‌شان را به شکلی شایسته انجام دادند. چه در پیروزی چه در پایداری، راستکار بودند. روحیه بخش بودند و... که اینک سرفرازانه به استقلال و پیروزگاری‌مان چنین افتخارآمیز می‌بالیم؛ مثلا در سقوط خرمشهر خواهید خواند به‌گونه‌ای تیتر و گزارش و... ارائه شد که روحیه افزا باشد ضمن این که خبر درست هم به مردم برسد. به کام باشید!

یه روزنامه‌نگار کی از جونیش سیر میشه؟
وقتی بگن نیا! یا نتونه به مسؤولیتش عمل کنه.
خستگی ما رو چی رفع می‌کنه؟
مشاهده اثر مثبت‌مون در جامعه.
هنوز هم بهش حساسین؟
در برابر انتشار اطلاعات مجعول همچنان عصبانی میشم.
روزنامه‌نگاری در طول کار ازتون رنجید؟
حتما سختگیر بودم در اون لحظه، خوشایندش نبوده، بعدها باعث ساخته شدن‌شون شده و قدردانی کردن.
حس کردین متعلق به دوره‌ای دیگه هستین؟
نه سعی کردم فرزند زمان خودم باشم.
نسخه جادویی برای فرزند زمان خود بودن؟
وجود نداره.
آرزوی اکنون؟
روزنامه‌نگاری ایران به روزهای طلاییش نزدیک بشه.
با چی موافقین؟
با همه‌چی، چی بگم!
چه جور وجدان جامعه باشیم؟
با احساس تعهد و مسؤولیت اجتماعی. گذر از منافع شخصی به نفع عموم.
واگویه تنهایی‌تون؟
احساس خوبی دارم چون آگاهانه ضرری به دیگران نزدم.
داوری درباره کوشش‌هاتون؟
با دیگرانه، امیدوارم ماجور باشه.
کلماتی که نوشتین به اندازه دریا میشه (کم قلم نزدین)؟
بستگی داره دریا چقدر وسعت و عمق داشته باشه تلاش کردم عمقش بیشتر باشه.
گرانمایگی عمر به چیه؟
خدمت به خلق.
ستودنی‌ترین فضیلت یه روزنامه‌نگار؟
فضیلت اخلاقی.
از مسائلی که همیشه بهش دچاریم؟
خیلی؛ ولی تظاهر و ریا جای واقعیت وجودی آدم‌ها رو گرفته چون خریدار داره.
کشف خود چه جور حاصل شد؟
نمی‌دونم برام حاصل شده یا نه ولی آدم باید مدام به درونش بنگره ضعف و قوتش رو بیابه، بکوشه بر ضعفش فائق بیاد.
اگه نقطه چین یا ویرگول بودین در یه متن؟
اگه بتونن معنای واقعی رو به مخاطب برسونن جایگاه خوبی دارن.
اساس خوشبینی و این همه امیدتون به آینده؟
بدون این نه در حال می‌تونیم زندگی کنیم نه کمکی به آینده کنیم با نق زدن و منفی‌بافی و سیاه‌نمایی، حال خودمون، مردم و آینده رو خراب می‌کنیم. واقع‌بینانه باید مشکلات رو ببینیم با تلاش برای آینده بهتر.
تصمیم‌تون برای روزهای آینده دراین روزگار کرونایی؟
خدا توفیق بده حاصل تجربیات و مطالعاتم رو در دو کتاب نشر بدم.
دوران سختی و محدودیتی که همه تجربه کردیم توی هیچ حرفه نیست استاد.
این دوران رو هرکسی برای طی کردن این مسیر باید پشت سر بذاره.
کسی که واقعا اهل مقاومت و تلاش باشه؟
باید مطمئن باشه پایان این کار روشناییه.
مطلع کردنِ مردم چه حسی داره؟
سوال خوبیه. یه وجهش هم زبان گویای مردم بودنه.
رنج‌ها و مشکلات مردم رو که مطرح می‌کنین؟
یك احساس رضایت و سرخوشی پیدا می‌کنین به‌خصوص که در گذشته این امکانات نبود و مردم امروز می‌تونن در شبکه‌های اجتماعی خودشون تولیدکننده محتوا باشن.
و این صدای رسای جامعه بودن؟
مقدمه درمانِ درده.
استاد! عشق به روزنامه‌نگاری مثل عشق به یك بانوی بی‌نظیره؟
با خنده: حالا از سن و سال ما گذشته که این جوری بگیم ولی عشق به روزنامه‌نگاری باید در وجود آدم باشه و بخشی از اون هم در جریان کار به دست میاد.
بدونِ این عشق؟
محاله که فرد بتونه در برابر مشکلات و محرومیت‌ها و سختی‌هایی که این کار داره دوام بیاره و مقاومت بکنه.
بنابراین شرط اول؟
شرطِ اول قدم آن است که عاشق باشی.
درود بر شما! چه کاریه که اگه انجام بدین انگار همه زمین رو به شما داده باشن؟
وقتی آدم احساس بکنه نقشی در کاهش رنج‌ها و مشکلات مردم داشته و توانسته کمکی در پیشبردِ حقِ پیشرفتِ مردم و جامعه داشته باشه.
چرا روزنامه‌نگاری سخت‌ترین کار دنیاست و هم سخت‌ترین کار دنیا نیست؟
به نظر من به خاطر اون تعهد و مسؤولیت اجتماعی که روزنامه‌نگار بر شانه‌هاش حس می‌کنه، سخت‌ترین کار دنیاست و این‌که مرز بین خدمت و خیانت می‌تونه نزدیك باشه، گاهی دچار اشتباه بشه.
اضطراب این حرفه شریف شبیه چیه؟
اضطرابش رو به خودش باید تشبیه کرد. واقعا یه شغل منحصربه‌فرده که در خدمت تأمین حیاتی‌ترین نیازِ بشر امروزه یعنی دانش و اطلاعات و آگاهیه.
از درون به شما انرژی میده و شکوفاتون می‌کنه؟
احساس رضایتِ مردم و این‌که شما تونستین زبانِ گویا و قلم نوشته مردم باشین.
کدوم ویژگی شما در روزنامه‌نگاری کمك کنه.
اوج سرزندگی مطبوعات؟
زمانیه که جامعه اونا رو متعلق به خودش بدونه نه سخنگو و نماینده قدرت.
وقتی شیشه‌ها رو با روزنامه پاك می‌کنن؟
دلم می‌گیره اما از طرفی انگار یه روزنامه در هیچ شرایطی بی‌مصرف نیست.
با پولِ یه بسته سیگار می‌دونین چند روزنامه می‌شه خرید؟
نمی‌دونم. فکر نکنم زیاد بشه خرید.
این که درخت تبدیل می‌شه به روزنامه؟
یادمون باشه هیچ‌وقت به معنای نابودی ثروت ملی نیست، اگر جامعه روزنامه‌خوان داشته باشیم و روزنامه‌ها روزنامه باشن به معنای واقعی، تبدیل ثروتی به ثروت دیگه‌ست.
این که فضای مجازی اومده مصرف کاغذ رو کاهش بده؟
امیدوارم هیچ‌وقت بوی کاغذ کاهی و بوی مرکب چاپ از بین نره.
خبر ویژه؟
انتشارش امنیت ملی رو تهدید کنه، ولی باید یه تعداد حداقلی ازش خبر داشته باشن.
به گزارش خبرنگار ما؟
اگه واقعا این جوری باشه خوبه، خیلی وقت‌ها به اسم خبرنگار ما جا زده می‌شه از کسی دیگه‌است. امانتداری رو رعایت کنیم.
نسبت شما و روزنامه مثل چیه؟
مثل آب و حیات.
وقتی می‌نویسین و خط می‌زنین؟
لذت می‌برم.
هرخط زدنی؟
معناش اینه که داری روی چیزی که می‌نویسی بیشتر فکر می‌کنی و سعی داری کارت رو ارتقا بدی.
شده صفحه روزنامه رو قاب کنین بزنین دیوار؟
در گذشته بله، ولی چندساله نه، چون کارم تدریسه.
جدول؟
فراوان حل کردم. برای این سال‌ها و روزها که در آستانه آلزایمر هستیم، خیلی خوبه.
از تیترهای عجیب؟
خودم در کیهان زدم: خونین شهر با آخرین فشنگ‌ها هنوز مقاومت می‌کند.
زیرساختش؟
روزی بود که داشت سقوط می‌کرد. نمی‌خواستیم حرف سقوط باشه و خبر رو از مردم پنهان هم نکنیم با یه جور بار حماسی.
از تیترهای به یاد موندنی؟
همون که عرض کردم.
دلیل تیتر طولانی؟
بعد انقلاب خیلی باب شد چون دهه اول انقلاب بیشتر نقل قول بود. این از تحولات مفهومی بود.
کاغذ پیش‌نویس؟
چیز خیلی خوبیه. انگار داری برای کار بزرگ‌تری آمادش می‌کنی و می‌تونه خاطرات خوبی داشته باشه.
میز تحریر؟
جاییه که شما هویت پیدا می‌کنی.
صندلی خالی توی تحریریه؟
تاسف‌آور و غمبار.
جای خالی همکار چی؟
از اون تاسف‌آورتر.
روزنامه‌ای که عکساش به حرفاش می‌چربه؟
من حس خوبی ندارم الان اتفاقا این جوری شده. به‌نظرم روزنامه جای حرفای جدیه.
کسی که ناگزیره با عشق نیومده روزنامه؟
نه خودش به جایی می‌رسه نه روزنامه رو به جایی می‌رسونه.
کسی که خیلی از فرصت‌ها رو فدای موندن در این حرفه کرده؟
احساس رضایتی به آدم میده چون قدرتمنده می‌تونه فرصت‌های اغواکننده رو فدای تعهد و مسؤولیت اجتماعیش کنه.
چه کسی لایق این حرفه شریف نیست؟
قومی که گشت فاقد اخلاق، مردنی است.
زردی یه نشریه به خاطر کدوم ویژگیه؟
ویژگی نوستالژیك، چون به‌نظرم یه عشقی رو در خودش پنهان داره و روایتی از تاریخ.
پس خوبه؟
بله، برای من دلچسبه.
چه جور روزنامه‌ای دلچسب‌تون نیست؟
روزنامه‌ای که برای خودش ماموریتی از پیش تعریف کنه و به هر قیمتی بهش عمل کنه. جای واقعیت‌یابی، واقعیت‌سازی کنه.
توصیه به روزنامه‌های موفق؟
سعی کنن رمز موفقیت‌شون رو پیدا کنن و بهش ادامه بدن.
وقتی روزنامه قدیمی رو ورق می‌زنین؟
روزنامه رو پیش‌نویس تاریخ می‌دونم به‌خصوص برای نسل‌های جدید. حتما مطالعه روزنامه‌های قدیم لازمه.
جایگاه روزنامه در این فضا؟
هیچی برای آگاهی از روند تاریخ جای روزنامه رو نمی‌گیره.
یك نیاز مهم مطبوعات ما؟
تدوین قانون حمایت از حقوق حرفه‌ای روزنامه‌نگارها.
اگه از روزنامه هفته آینده خبر داشتین چی کار می‌کردین؟
بستگی به محتواش داره. تلاش می‌کردم بر روندها تاثیر بذارم و بهبودشون بدم.
شده توی ذوق‌تون خورده باشه؟
زیاد بوده ولی در برابر خدمت، تحمل‌پذیر بوده.
تکان‌دهندگی خبر یا گزارش به...؟
وجه منفی و مثبتش. آثار منفی بر جامعه داشته‌باشه و زندگی مردم و برعکس.
روزنامه‌ای که پیاپی احضار می‌شه دادگاه؟
امیدکه نیفته یا کم بیفته. امنیت شغلی رو از بین می‌بره محافظه‌کاری رو حاکم می‌کنه مردم رو از دریافت خبر درست محروم می‌کنه. هرچند روزنامه‌نگار باید مواظب مسؤولیت اجتماعیش باشه.
چه‌وقت مسؤولان متوجه میشن خیری که روزنامه داره هیچ نهادی نداره؟
این همون حلقه گمشده تاریخ مطبوعاته. دولتمردان عمدتا به چشم تهدید به روزنامه نگریستن.
قیچی توی ذهن‌تون بود، خودسانسوری داشتین؟
کم، همیشه وجود داشته اما روزنامه‌نگار حرفه‌ای باید بین «باید بگوید و می‌تواند بگوید» تعادل برقرار کنه.
افق مطبوعات؟
همیشه خوشبین و امیدوار بودم و نمی‌خوام از دستش بدم.
وضعیت موجود مطبوعات؟
مطلوب نیست.
برای کشور می‌خواین؟
حق پیشرفت، توسعه و زندگی بهتر.
توصیه به روزنامه‌نگار بااستعداد؟
همون قبلی‌ها. ارتقای دانش، میون مردم باشه با اخلاق حرفه‌ای.
نمره‌تون در دادگاه الهی؟
امید به عفو، کرم و بخشش الهی. حداقل تلاش کردم آگاهانه خطا نکنم، ظلمی به کسی نکنم.
گوشی رو می‌خواین بذارین در این لحظه آخر به چی فکر می‌کنین؟
فکر می‌کنم مصاحبه خیلی خوبی بود. یه تجربه منحصربه‌فرد بود در کار و هنر مصاحبه‌ای که شما داشتین.

مرور و عبور با جام جم ۲۰ سال قبل

۳ مهر

کمك مالی رهبری به یك دبیرستان روستایی

آیت‌ا... خامنه‌ای به‌دنبال پخش گزارشی از وضعیت نامطلوب ساختمان دبیرستان دخترانه چاه مبارك که اردیبهشت امسال از بخش خبری شبکه یك پخش شد با ابراز تأسف از وضعیت این مدرسه مبلغ ۶۵۰ میلیون ریال برای ساخت آن اهدا کردند.
مدیرکل نوسازی مدارس بوشهر در آیین بهره‌برداری از این دبیرستان گفت: ساخت این مدرسه با ۵۸۷ مترمربع زیربنا و ۱۰۳۰ مترمربع محوطه‌سازی و ۱۶۳ متر دیوارکشی تیرماه امسال آغاز شد و شامل چهار کلاس درس، آزمایشگاه و سرویس بهداشتی است و در هر نوبت ظرفیت پذیرش ۱۶۰ دانش‌آموز را دارد. (صفحه ۲)

نظر استاد دانشگاه هندی درباره امام علی(ع)

در دنیای امروز بیش از هر زمان دیگری مسلمانان نیاز به وحدت و یکپارچگی دارند و این از مهم‌ترین درس‌هایی است که می‌شود از زندگی امیرالمومنین(ع) گرفت.
مدیر مؤسسه مطالعات اسلامی دانشگاه جامعه ملیه دهلی‌نو با بیان این مطلب گفت: علی(ع) تمام زندگی پربرکت خود را وقف اسلام و وحدت مسلمین کردند و زمانی که رسول اکرم(ص) پیام اسلام را به اهل‌بیت خود ابلاغ فرمودند علی(ع) اولین کسی بود که اسلام را با دل و جان پذیرا شد و قول داد زندگی‌اش را وقف ترویج اسلام کند. (صفحه ۱۶)

۴ مهر

گوشت و مسکن؛ بیشترین هزینه خانواده‌ها

گوشت در میان هزینه‌های خوراکی ۲۴ درصد و مسکن در هزینه‌های غیرخوراکی با ۴۶ درصد بیشترین هزینه خانوارها را به خود اختصاص داده‌است. مرکز آمار ایران در گزارشی هزینه‌های قند، شکر و شیرینی‌ها را ۱۴/۵ درصد، روغن‌ها و چربی‌ها را ۷/۵ درصد، شیر و فرآورده‌های آن و تخم‌پرندگان را ۱۴/۴ درصد، آرد، رشته، نان، غلات و فرآورده‌های آن را ۲۳/۸ درصد اعلام کرد. براساس نتایج حاصل از آمارگیری هزینه و درآمد خانوار در سال گذشته متوسط کل هزینه خالص سالانه یك خانوار شهری بالغ بر ۲۰۷۰۲ هزار ریال بوده که نسبت به سال گذشته معادل ۲۴/۲ درصد افزایش داشته‌است. (صفحه ۴)

دریاچه ارومیه در یك قدمی مرگ

ادامه روند خشکسالی در سال‌های اخیر که به موجب آن پسروی شدید آب دریاچه ارومیه را همراه داشته باعث اختلالاتی در محیط‌زیست و بروز مشکلاتی برای تاسیسات و ساحل‌نشینان شده است. مسؤول محیط طبیعی اداره‌کل حفاظت از محیط‌زیست استان آذربایجان غربی در این‌باره گفت: هم‌اکنون خط تراز آب دریاچه ارومیه ۱۲۷۵ متر ارزیابی شده که این میزان نسبت به سال گذشته بیش از ۱۲۰ سانتی‌متر کاهش نشان می‌دهد. از سال ۷۴ تاکنون بیش از ۲۸۰ سانتی‌متر از ارتفاع آب دریاچه ارومیه کاهش یافته‌است. (صفحه ۴)

دخالت آمریکا در پرونده قضایی جاسوسان

سخنگوی وزارت امور خارجه کشورمان با رد اظهارات وزیر خارجه آمریکا و برخی مسؤولان این کشور درباره روند دادگاه شیراز آن را دخالت در امور داخلی ایران دانست و تقبیح کرد. حمیدرضا آصفی روز گذشته گفت که از ابتدای محاکمه جاسوسان، مقامات آمریکایی تبلیغات خود درصدد بوده‌اند دادگاه را از مسیر خود دور کنند. آصفی تصریح کرد: به‌رغم تمام فشارها و جوسازی‌ها، قوه قضاییه جمهوری اسلامی ایران با استقلال کامل و بدون ملاحظات سیاسی و براساس اراده ملی رسیدگی به این پرونده را دنبال کرد و در جریان این دادگاه نیز رأفت اسلامی شامل حال همه مجرمان شد. (صفحه ۱۳)

گفت‌وگو با محمد صالح‌علا درباره عاقبت نسیه‌فروشی

۵۰ درصد از تولید سری جدید مجموعه تلویزیونی عاقبت نسیه‌فروشی به پایان رسید. محمد صالح‌علا، تهیه‌کننده این مجموعه درباره توجه به جوانان در این اثر تلویزیونی گفت: جوانانی که در جامعه ما مسیر زندگی‌شان را اشتباه انتخاب کرده‌اند فراوانند. یکی از وظایف رسانه فرهنگی مانند تلویزیون این است که این مسائل را مطرح کند و به صورت زیرپوستی آیینه‌ای باشد برای آنهایی که راه‌شان را گم کرده‌اند. به نظرم موضوعی که در این سریال به آن می‌پردازیم جالب است، چون از قدیم ذهنیت عاقبت نسیه و نقدفروشی در مردم ما وجود دارد و با این‌گونه آثار ارتباط برقرار می‌کنند. (صفحه ۳)